

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ НАУК
УКРАЇНИ**

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИТАННЯ

**Матеріали X
науково-практичної конференції молодих вчених
(м. Харків, 14 лютого 2025 р.)**

Харків 2025

УДК 159.9(062.552)

П86

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 22.01.2025 № 6*

Психологічні читання : матеріали X наук.-практ. конф. молодих вчених (м. Харків, 14 лют. 2025 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Нац. акад. правових наук України. – Харків : ХНУВС, 2025. – 496 с.

Збірник містить тези доповідей та статті учасників X науково-практичної конференції молодих вчених «Психологічні читання» з проблематики психологічних досліджень і практичної психології.

УДК 159.9(062.552)

Матеріали друкуються за рішенням оргкомітету конференції, викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наука», сторінка «Конференції, семінари та круглі столи», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).

Солтисюк Анна Василівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ	408
Сопілко Олена Олександрівна ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ СІМЕЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕМОЦІЙНУ І МОТИВАЦІЙНУ СТАБІЛЬНІСТЬ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ	410
Стадник Єлизавета Валентинівна РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	412
Стеценко Оксана Валентинівна РОЛЬ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЖІНОК	415
Сухонос Максим Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЕСТІЙКОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	418
Тарута Надія Миколаївна ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ УПЕРЕДЖЕНЬ	421
Тиква Олександра Павлівна ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	423
Токар Ольга Ігорівна СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КОНТЕКСТІ КРЕАТИВНОСТІ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ	426
Толмачова Наталя Павлівна ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ РІЗНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ	430
Топчило Анна Валеріївна ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ ПСИХОЛОГАМИ «MENTAL TUTOR» У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	434
Тюганова Марія Сергіївна ТИПОВІ ОЗНАКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ...	436
Фесенко Андрій Валерійович РОЛЬ ОСОБИСТИХ ЦІННОСТЕЙ ТА ЕТИЧНИХ ПЕРЕКОНАНЬ У ФОРМУВАННІ Я-КОНЦЕПЦІЇ АДВОКАТА.....	439

Топчило Анна Валеріївна,

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Національного університету цивільного захисту України*

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ ПСИХОЛОГАМИ «MENTAL TUTOR» У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Реалії сьогодення в умовах війни звертають увагу психологів сектору безпеки та оборони на постійний та якісний супровід персоналу, який зазнав поранень при виконанні завдань за призначенням. З цією метою був створений наказ МВС України № 27 від 15.01.2024 «Про затвердження Плану здійснення психологічного супроводу військовослужбовців Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, поліцейських та осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, членів їх сімей під час дії воєнного стану та професійного відбору психологів (mental tutor)».

«Mental tutor» – це програма, спрямована на професійну психологічну підтримку співробітників сектору безпеки та оборони, які зазнали поранень під час виконання службових обов'язків. Основна мета програми – допомогти пораненим адаптуватися до нових життєвих умов, відновити психологічний стан і повернутися до активного соціального та професійного життя. Психологи «mental tutor» обираються з числа вже дійсних спеціалістів сектору безпеки та оборони, які знають особливості та специфіку несення служби в своєму підрозділі.

Ключові завдання психологів «mental tutor» в роботі з пораненими:

1. Підтримка емоційної стабільності. Допомога у подоланні тривоги, страху, почуття провини чи інших негативних емоцій, пов'язаних із пораненням. Надання емоційної підтримки в період фізичного відновлення та реабілітації.

2. Робота з травматичним досвідом. Психологічна обробка пережитого травматичного досвіду. Зменшення впливу травматичних спогадів через методи когнітивно-поведінкової терапії, EMDR (десенсибілізація і переробка рухами очей) та інші методи.

3. Розвиток навичок саморегуляції. Навчання технік керування стресом, зокрема дихальних вправ, релаксаційних методів, медитацій. Формування позитивного мислення та зниження впливу негативних думок.

4. Адаптація до змін. Підтримка під час прийняття змін, пов'язаних із травмою (наприклад, фізичних обмежень). Допомога у побудові нового життєвого плану та поверненні до соціальної активності.

5. Робота з близькими. Надання рекомендацій родині щодо підтримки постраждалого. Проведення консультацій із сім'ями для покращення комунікації та розуміння потреб постраждалого.

6. Попередження посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Виявлення ранніх ознак ПТСР та проведення профілактичних заходів.

Своєчасне перенаправлення до спеціалізованих центрів або лікарів-психіатрів у разі потреби.

Особливості роботи програми "mental tutor":

Індивідуальний підхід. Кожен постраждалий проходить індивідуальну оцінку психологічного стану для визначення потреб і розробки плану підтримки.

Комплексна підтримка. Використання сучасних методик кризової психології. Поєднання індивідуальних консультацій, групових занять та інтерактивних тренінгів.

Інтеграція із процесом фізичної реабілітації. Психологічна допомога тісно поєднується із заходами фізичної реабілітації, що сприяє загальному відновленню.

Використання технологій це онлайн-консультації через захищені канали зв'язку. Впровадження мобільних додатків для самоконтролю психологічного стану, наприклад мобільного додатку «Mental tutor», як додаткового ресурсу для самопомогі.

Робота з колективом. Психологи програми проводять роботу з колегами постраждалих для створення підтримуючого середовища, що сприяє ефективному поверненню до служби

Методи, які застосовуються в рамках програми:

- індивідуальні консультації для корекції негативних установок і переконань, напрацювання позитивних стратегій виходу з кризи;

- групова робота направлена на соціалізацію та спільну роботу з іншими співробітниками, що зазнали поранень для підтримки та обміну досвідом;

- арт-терапія та методи творчої реабілітації для зниження стресу та емоційного розвантаження;

- дихальні та релаксаційні вправи для зняття емоційного напруження та стабілізації свого стану.

Впровадження даної програми сприяє: зниженню рівня тривоги, стресу та депресії у співробітників, що зазнали поранень, покращення емоційної стійкості та адаптації, повернення до активного соціального та професійного життя, підвищення загальної ефективності лікування, реабілітації та відновлення.

Список бібліографічних посилань

1. Наказ МВС України № 27 від 15.01.2024 «Про затвердження Плану здійснення психологічного супроводу військовослужбовців Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, поліцейських та осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, членів їх сімей під час дії воєнного стану та професійного відбору психологів (mental tutor)»

Науковий керівник: Кердивар Валентин Віталійович – начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології навчально-наукового інституту управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії.

Тюганова Марія Сергіївна,

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ТИПОВІ ОЗНАКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Типові ознаки суїцидальної поведінки у дітей та підлітків - це видимі попереджувальні знаки, які можуть свідчити про значний дистрес і ризик самоушкодження серед дітей. Ця тема є надзвичайно важливою, оскільки раннє розпізнавання цих ознак може призвести до своєчасного втручання і, зрештою, врятувати життя. Розуміння ознак суїцидальної поведінки є життєво важливим для батьків, педагогів та фахівців у галузі психічного здоров'я, особливо зважаючи на тривожні показники самогубств серед дітей та підлітків, які стали провідною причиною смерті серед цієї демографічної групи в усьому світі. Розпізнавання цих ознак має вирішальне значення не лише для профілактики, але й для створення сприятливого середовища, яке може ефективно задовольняти потреби дітей та підлітків у сфері психічного здоров'я, що в кінцевому підсумку знижує ризик суїцидальної поведінки.

Фактори ризику, пов'язані з суїцидальною поведінкою у дітей та підлітків, є багатограними і можуть бути поділені на внутрішні та зовнішні впливи. Розуміння цих факторів має вирішальне значення для виявлення молоді з групи ризику та забезпечення необхідних втручань [1].

Внутрішні фактори ризику в першу чергу охоплюють проблеми психічного здоров'я. Розлади психічного здоров'я, особливо депресія

Наукове видання

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИТАННЯ

Матеріали X
науково-практичної конференції молодих вчених
(м. Харків, 14 лютого 2025 р.)

Відповідальна за випуск: Н. В. Греса
Комп'ютерна верстка: А. О. Зозуля

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 28,93. Обл.-вид. арк. 27,8.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087
від 22.01.2008.